

บทความ :

The America First ... ความท้าทายของผู้ประกอบการและ SMEs

ผลจากการเสวนาโต๊ะกลม V-SERVE GROUP ร่วมกับผู้ประกอบการส่งออก

วันที่ 20 มกราคม 2568 ณ สถาบันวิชาการวี-เซิร์ฟ ชั้น 20 อาคาร MD Tower

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

ประธานกรรมการบริษัทในเครือวี-เซิร์ฟ กรุ๊ป

วันที่ 23 มกราคม 2568

ฉากทัศน์การเข้ามาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ มาพร้อมกับนโยบายสุดโต่งเน้นผลประโยชน์ของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นสำคัญ นโยบาย “The America First” ผนวกด้วยนโยบาย “Make America Great Again” ทำให้สหรัฐอเมริกาเข้าสู่สงครามการค้า (Trade War) กับประเทศต่างๆ ที่ได้เปรียบดุลการค้าและไม่เป็นเบียดเบียนให้กับสหรัฐฯ ประเทศที่ถูกประกาศเล่นงานรอบแรกได้แก่ จีน เม็กซิโก แคนาดาและเตรียมเล่นงานกับอีกหลายประเทศรวมทั้งอาเซียน ถึงแม้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลและกลุ่มฮามาสอยู่ในช่วงการพักรบแลกเปลี่ยนตัวประกันและเคลียร์เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ (มีผลตั้งแต่ 19 ม.ค. 68) แต่สงครามรัสเซีย-ยูเครนอาจยังยืดเยื้อออกไปไม่น้อยกว่าครึ่งปี

สงครามการค้าของทรัมป์ตามมาด้วยมาตรการกำแพงภาษี (Tariff Wall) และมาตรการกีดกันทางการค้าในรูปแบบต่างๆ ประเทศที่ตกเป็นเป้าหมายสำคัญคือประเทศจีนอาจถูกกำแพงภาษีสูงถึงร้อยละ 60 ขณะที่ประเทศอื่นๆ ที่ได้เปรียบดุลการค้ากับสหรัฐฯ อาจถูกเช็คบิลภาษีนำเข้าร้อยละ 10 - 20 ทั้งหมดเป็นความท้าทายของประเทศไทยทั้งระดับภาคคนนโยบายและภาคเอกชนรวมถึงผู้ประกอบการตลอดจน SMEs ต้องให้ความสำคัญและตระหนักถึงผลกระทบที่จะตามมาโดยต้องนำปัจจัยเหล่านี้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ธุรกิจและบริหารความเสี่ยงตลอดจนประเมินผลกระทบซึ่งอาจเป็นภัยคุกคามให้สอดคล้องกับบริบทการค้าที่เปลี่ยนไป

ก่อนอื่นต้องเข้าใจความสำคัญของปัญหาเพราะปรณ.ทรัมป์มุ่งเล่นงานประเทศจีนเป็นสำคัญ โดยทั้งสองประเทศเป็นลูกค้าส่งออกหลักของไทยสัดส่วนการส่งออกของไทยไปสหรัฐอเมริกาอยู่ในอันดับแรก สัดส่วนร้อยละ 18.24 เพิ่มจากปีก่อนหน้านั้นสัดส่วนร้อยละ 16.81 มูลค่าประมาณ 54,870.4 ล้านดอลลาร์ ซึ่งไทยได้เปรียบดุลการค้ากับสหรัฐฯ ประมาณ 35,222.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐโดยไทยได้เปรียบดุลการค้ามาอย่างต่อเนื่อง ขณะที่การส่งออกไปจีน (ไม่รวมฮ่องกง) เป็นลูกค้าส่งออกลำดับที่สอง สัดส่วนร้อยละ 11.69 ลดลงกว่าปีก่อนหน้าเล็กน้อยมูลค่าประมาณ 35,170.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมูลค่าลดลงมาอย่างต่อเนื่องแต่ด้านการนำเข้ามูลค่า 80,053.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปีที่ผ่านมาอัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 12.38 โดยไทยขาดดุลการค้ากับจีนประมาณ 45,002.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐเป็นการขาดทุนต่อเนื่องหลายทศวรรษ ขณะเดียวกันจีนเป็นตลาดส่งออกสำคัญของประเทศต่างๆ ในอาเซียนซึ่งเป็นคู่ค้าส่งออกสำคัญของไทย

จากบริบทที่กล่าวผลกระทบจากกำแพงภาษีหรือแบนสินค้าเงินของปรน.โดนัลด์ ทรัมป์จึงส่งผลกระทบต่อประเทศไทยโดยตรงทั้งผู้ส่งออกตลอดจนภาคการผลิต-ภาคเกษตรกรรมและภาคบริการที่อยู่ในโซ่อุปทานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ บริบทขึ้นอยู่กับว่าธุรกิจนั้นๆ อยู่ตรงส่วนไหนของโซ่อุปทานที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกสินค้าไปสหรัฐอเมริกาและจีน คำถามคือทำไมต้องเป็นจีนเนื่องจากจีนเป็นประเทศส่งออกสินค้าไปสหรัฐอเมริกาเป็นอันดับที่หนึ่งและสหรัฐอเมริกาเสียเปรียบดุลการค้ากับจีนอย่างมหาศาล หากมีการตั้งกำแพงภาษีสูงย่อมกระทบกับการส่งออกของจีนอาจลดลงมากกว่ากึ่งหนึ่งหรือหากเล่นเต็มเพดานร้อยละ 60 อาจกระทบการส่งออกของจีนไปสหรัฐอเมริกาถึงร้อยละ 90 ผลที่ตามมาอาจกระทบการส่งออกของไทยที่ไปประเทศจีนทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า

นอกจากนี้ภาคอุตสาหกรรมของจีนอยู่ในภาวะ “Over Supply” มาอยู่ก่อนหน้านั้นเมื่อสินค้าถูกแบนไปตลาดสหรัฐฯ ไม่ได้ สินค้าจำนวนมากในราคาต่ำกว่าทุนจะไหลกลับเข้ามาทุบตลาดภายในประเทศต่างๆ ของอาเซียนรวมทั้งประเทศไทยกระทบต่อภาคการผลิตและตลาดแรงงาน อีกทั้งการสวมสิทธิสินค้านำเข้าจากจีนแต่แปลงร่างเป็น Made in Thailand ส่งไปสหรัฐฯ อาจโดนมาตรการตอบโต้แบนสินค้าไทยประเด็นที่ไม่ควรมองข้ามคือการลงทุนในช่วงที่ผ่านมาจีนยกระดับการลงทุนในประเทศไทยโดยวางบริษัทเป็นแหล่งการลงทุนนอกประเทศเป็นอันดับต้นๆ โดยในปีที่ผ่านมานักลงทุนจีนและฮ่องกงมีการขอ BOI สัดส่วนรวมกันสูงถึงร้อยละ 30.86 ยังไม่รวมบริษัทจีนที่ปิดความเสี่ยงจากมาตรการทรัมป์จดทะเบียนบริษัทในสิงคโปร์และมาขอ BOI เพื่อลงทุนในประเทศไทย

ที่น่าสนใจและผิดปกติคือสัดส่วนการลงทุนของสิงคโปร์ในปีที่ผ่านมาสูงถึงร้อยละ 43 ซึ่งไม่มีข้อมูลว่าเป็นธุรกิจของจีนมากนักน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตามก็ดีผู้บริหารธุรกิจด้านอินดัสตรีล ดีเวลลอปเม้นท์ในพื้นที่ EEC ระบุว่านิคมอุตสาหกรรมที่ขายที่ดินให้กับนักลงทุน 4-5 พันไร่ส่วนใหญ่เป็นบริษัทสัญชาติจีนกว่าร้อยละ 70-80 เช่น รถยนต์ไฟฟ้า ชิปหลายชิ้นส่วนยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้าประเภทต่างๆ โดยเฉพาะประเมินว่าช่วงหลังทรัมป์เข้ามาดำรงตำแหน่งนักลงทุนจีนจะเพิ่มอีกมากแต่การลงทุนส่วนใหญ่มาพร้อมกับเทคโนโลยี ปัจจุบันรอบนิคมอุตสาหกรรมต่างๆ ในพื้นที่มีคอมมูนิตี้นักลงทุนจีนและครอบครัวจีนจำนวนมากผลข้างเคียงทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นที่ระบุง้างต้นเป็นค่ากล่าวของผู้บริหารนิคมอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งในพื้นที่ EEC

“Trump Disrupt” ด้านผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ประกอบการ ขึ้นอยู่กับปัจจัย

1. อุตสาหกรรมส่งออก หากสหรัฐอเมริกามีการขึ้นภาษีนำกับสินค้าเงินอัตราร้อยละ 60 บางประเภทอาจปรับสูงขึ้นกว่านี้ สำหรับประเทศที่ได้เปรียบดุลการค้าอาจขึ้นภาษีนำเข้าร้อยละ 10 – 20 ผู้ประกอบการส่งออกส่วนใหญ่จะได้รับผลกระทบเป็นอันดับต้นๆ มีการประเมินว่าคลัสเตอร์อุตสาหกรรมส่งออก 25 – 29 คลัสเตอร์จะได้รับผลกระทบ เช่น คอมพิวเตอร์ ดาต้าโปรเซสซิง อิเล็กทรอนิกส์ อิเล็กทรอนิกส์ ฟอเมอ์ อุปกรณ์โทรศัพท์ อุปกรณ์โซลาร์เซลล์ วงจรอิเล็กทรอนิกส์ เซมิคอนดักเตอร์ ยางรถยนต์ เครื่องปรับอากาศ เครื่องใช้ไฟฟ้า ชิ้นส่วนอากาศยาน เครื่องยนต์สันดาป อัญมณี ผลิตภัณฑ์จากไม้ สินค้าเกษตรแปรรูป ปลาทูน่าบรรจุกระป๋อง ฯลฯ

2. อุตสาหกรรม OEM ที่ส่งออกไปสหรัฐฯ เป็นกลุ่มที่ต้องติดตามใกล้ชิดเป็นอุตสาหกรรมรับจ้างผลิตตามคำสั่งของผู้ซื้อไม่มีแบรนด์ของตัวเองแต่ใช้แบรนด์ของผู้ที่จ้างให้ผลิต อุตสาหกรรมประเภทนี้มีความอ่อนไหวโอกาสถูกดีสรัปสูงหากเห็นว่าไทยมีโอกาสถูกกำแพงภาษีอาจเปลี่ยนไปให้ประเทศอื่นซึ่งมีความเสี่ยงต่ำกว่าเป็นผู้ผลิตแทน สินค้าส่งออกของไทยโดยเฉพาะที่ไปสหรัฐอเมริกาส่วนใหญ่ไม่มีแบรนด์เป็นอุตสาหกรรมรับจ้างผลิตจำเป็นที่จะต้องมีการบริหารความเสี่ยงรับมือกับมาตรการของทรัมป์

3. ธุรกิจที่อยู่ในโซ่อุปทานส่งออก เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการผลิต ภาคเกษตรกรรม-ประมง-ปศุสัตว์ตลอดจนภาคบริการโดยเฉพาะธุรกิจโลจิสติกส์ ถึงจะไม่ใช่อุตสาหกรรมส่งออกโดยตรงแต่ทำธุรกิจกับผู้ส่งออกซึ่งลูกค้าหลักคือสหรัฐอเมริกาและอยู่ในคลัสเตอร์ที่มีโอกาสถูกมาตรการกำแพงภาษีได้รับผลกระทบแต่จะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ การปรับตัวของธุรกิจนั้นๆ กลุ่มที่ได้รับผลกระทบคือ SMEs ที่ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านราคาอาจถึงขั้นปิดกิจการ

4. ผลกระทบสินค้าราคาถูกเข้ามาแย่งตลาดภายในประเทศ ธุรกิจในประเทศทั้งภาคการผลิตและค้าส่ง-ค้าปลีกจะได้รับผลกระทบทางอ้อมจากสินค้าราคาต่ำกว่าทุนจากจีนที่เข้าสหรัฐอเมริกาไม่ได้จะไหลเข้ามาแย่งตลาดทั้งแบบออฟไลน์และออนไลน์ ปัจจุบันสินค้าราคาต่ำจากจีนเข้ามาแย่งตลาดภายในและนักธุรกิจจีนแห่เข้ามาเปิดร้านค้า-ร้านอาหาร เป็นตัวแทนขายรวมถึงสิ่งประเภทต่างๆ ทั้งถูกกฎหมายและจีนสีเทาจากมาตรการของทรัมป์จะทำให้กลุ่มทุนจีนเหล่านี้เข้ามาแย่งอาชีพคนไทยมากขึ้น

5. การสวมสิทธิ “Made in Thailand” แนวโน้มการลงทุนจากจีนมีการขยายตัวอย่างก้าวกระโดดทั้งในปีที่ผ่านมาและในปีนี้ ประเด็นที่ต้องจับตาเป็นพิเศษคือการสวมสิทธิสินค้าจีนเป็นสินค้าไทยตลอดสัดส่วนการใช้สินค้าในประเทศหรือ “Local Content” ที่มีการนำเข้าสินค้าสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปไม่ได้ผลิตในประเทศไทย สินค้าเหล่านี้เมื่อส่งออกไปสหรัฐฯ และพบว่ามี การสวมสิทธิอาจกระทบทำให้ประเทศไทยถูกแบนการนำเข้า

จากที่กล่าวข้างต้นอาจมองในเชิงลบ ในทางบวกจากการระดมความคิดเห็นของผู้บริหารบริษัทส่งออกชั้นนำรวมทั้งนักวิชาการและอดีตทูตไทยประจำสหรัฐอเมริกา ทางประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์เป็นนักธุรกิจและนักการเมืองที่ชาญฉลาดเข้าใจถึงปัญหา หากมีการใช้มาตรการตามที่หาเสียงอาจส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจกับสหรัฐอเมริกาอาจเลือกไม่ทำตามที่หาเสียง เช่น ไม่มีแหล่งผลิตในประเทศตลอดจนนโยบาย “Reshoring Investment” คือการดึงการลงทุนของบริษัทสหรัฐอเมริกาในต่างประเทศกลับประเทศโดยใช้กลไกภาษีในการจูงใจนักลงทุนด้วยการลดอัตราภาษีนิติบุคคลจากร้อยละ 21 เหลือร้อยละ 15 และลดต้นทุนการผลิตด้วยการขุดเจาะน้ำมันในประเทศเพื่อลดต้นทุนพลังงานแต่มาตรการนี้อาจไม่เป็นผลเพราะลงทุนไปแล้วคงเลิกไม่ได้ อีกทั้งต้นทุนค่าแรงในสหรัฐอเมริกาก็สูงกว่าไทย

นอกจากนี้มาตรการ “Tariff Wall” เพิ่มอัตราภาษีนำเข้าประเทศจีนและประเทศอื่นๆ จะทำให้อัตราเงินเฟ้อของสหรัฐฯ พุ่งสูงและทำให้อัตราดอกเบี้ยปรับตัวสูงขึ้นตาม มีการประเมินว่าโอกาสการตั้งกำแพงภาษีกับจีนร้อยละ 60 – 100 และประเทศอื่นซึ่งได้ดุลการค้าในอัตราร้อยละ 10 – 20 อาจไม่ได้ทำแบบ

เหวี่ยงแหแต่จะเจาะจงเฉพาะคลัสเตอร์สินค้านำเข้าที่มีสัดส่วนสูงหรือได้เปรียบดุลการค้า มีการประเมินว่าโอกาสที่ปรณ.ทรมป์ จะปรับภาษีตามที่หาเสียงความเป็นไปได้มีแค่ร้อยละ 30 เห็นได้จากการที่มีการตั้งคณะกรรมการมีการพิจารณาทบทวนแนวทางการใช้มาตรการนี้และการออกคำสั่ง (Executive Order) ในช่วงแรกไม่มีการแบนสินค้าจีน อีกทั้งมีการชะลอการแบน “TikTok” ซึ่งเจ้าของเป็นสัญชาติจีนออกไป 75 วัน เพื่อกดดันให้ขายหุ้นให้กับนักลงทุนสหรัฐฯ สัดส่วนครึ่งหนึ่ง

สภาวะภาพรวมหลังจากประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ รับตำแหน่งช่วง 3 - 4 วันแรกราคาหุ้นดาวโจนส์ปรับตัวสูงขึ้นร้อยละ 1.24 อัตราแลกเปลี่ยนเงินเหรียญสหรัฐแข็งค่ามากที่สุดที่อัตรา 1.0433 USD/EU เงินบาทของไทยทำสถิติกลับมาแข็งค่าสูงสุดในรอบ 2 เดือน (อัตรา 33.942 บาท/USD) ราคาน้ำมันดิบตลาดนิวยอร์ก WTI ปรับตัวลดลงร้อยละ 5.3 (23 ม.ค. 68 ราคา 75.27 USD/บาร์เรล) แสดงให้เห็นว่าการเข้ามาของทรัมป์อาจทำให้เศรษฐกิจโลกชะลอตัวโดยนักลงทุนไปลงทุนในตลาดทองคำซึ่งมีความเสี่ยงต่ำส่งผลทำให้ราคาทองคำแท่งตลาดโลก (23 ม.ค. 68) ปรับตัวสูงขึ้นเป็นประวัติการณ์ที่ 2,751 USD/OZ หรือสูงขึ้นร้อยละ 2.5 กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) มีการประเมินมาตรการทรัมป์หากนำมาใช้จริงจะกระทบเศรษฐกิจโลกขยายตัวจากร้อยละ 3.2 เหลือร้อยละ 2.4 ภาพรวม GDP ของโลกและของไทยจะยังไม่หดตัวแต่ขยายตัวในอัตราที่ต่ำ ประเด็นสำคัญมาตรการของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ อาจทำให้มีผู้ได้รับประโยชน์ซึ่งคงมีส่วนน้อย เช่น การขายพื้นที่ในนิคมอุตสาหกรรมและการหลั่งไหลเข้ามาของนักขุดทองชาวจีนจะสูงขึ้นทำให้มีคอมมูนิตี้เงินขยายตัวเจ้าของอาคารหรือคอนโดที่ให้คนจีนเช่าได้รับประโยชน์ ขณะเดียวกันผู้ประกอบการเอกชนโดยเฉพาะ SMEs จะต้องตระหนักถึงผลกระทบที่จะตามมาโดยมีการบริหารความเสี่ยงและติดตามอย่างใกล้ชิด

หมายเหตุ บทความนี้บางส่วนได้มาจากการเสวนาโต๊ะกลมจัดโดย V-SERVE GROUP ประกอบด้วย ผู้บริหารบริษัทส่งออกชั้นนำ 24 ท่าน นักวิชาการ ผู้แทนองค์กรนายจ้าง บรรยายนำโดยดร.ชัยยง สัจจิตานนท์ อดีตเอกอัครราชทูตไทยประจำสหรัฐอเมริกาและเอกอัครราชทูตประจำ UN และรศ.ดร.สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ นักวิชาการอิสระด้านเศรษฐศาสตร์และการเมือง จัดที่ สถาบันวิชาการวี-เซอร์ฟ ชั้น 20 อาคาร MD Tower (บางนา) วันที่ 20 มกราคม 2568

สามารถสแกนและดาวน์โหลดบทความนี้ได้ที่ QR CODE
รวมถึงค้นหาบทความทางวิชาการของดร.ธนิต โสรัตน์ ได้ที่
เว็บไซต์ www.tanitsorat.com Tanit Sorat
 ดร.ธนิต โสรัตน์

